

Yeni Anayasa ve Yeni Türkiye Tartışmaları (III)

İçeriği Yazan: [Erhan SALMAN](#) [1] Zaman: Per, 08/12/2011 - 00:15

Referans İçerik: [Yeni Anayasa ve Yeni Türkiye Tartışmaları \(I\)](#) [2]

Referans İçerik: [Yeni Anayasa ve Yeni Türkiye Tartışmaları \(II\)](#) [3]

YENİ ANAYASA VE YENİ TÜRKİYE yazı dizisine devam ediyorum. Çok fazla lafazanlık etmemek adına, TÜSİAD raporunun başlıklarından değerlendirme almaya, bu yazıda da devam edeceğim.

İyi okumalar...

“Kimlikler” başlığı altında neler söylenmiş, aşağıda bir bakalım:

“Anayasada Kimlik”:

“Ulus kavramı hukuki nitelik taşımadığından, Anayasa’da “Türk Milleti” veya “milliyetçiliğe atıf yapan ifadeler ve etnik çağrışımı olan vurgular yer almamalıdır. Venedik Komisyonu’nun raporları, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) içtihatları ve Birleşmiş Milletler (BM) Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi temel alınarak, vatandaşlık tanımı bir etnik gruba ya da ulusa gönderme yapmadan düzenlenmeli ve vatandaşlık bir hak olarak bu şekilde güvence altına alınmalıdır.

Bazı katılımcılar, “Atatürk ilke ve İnkılâpları” ifadesine, söz konusu kavramın demokratik hak ve özgürlükleri kısıtlamaya yönelik olarak yorumlanabileceği kaygısıyla Yeni Anayasa’da yer verilmemesini önermiştir.”

“Kültürel Haklar ve Ayrımcılığın Önlenmesi” başlığı altında şunlar tartışılmış ve düşünce olarak serdedilmiş:

“Anayasada kolektif hak statüsüne de içerecek şekilde “kültürel haklar” başlıklı bir hak kategorisinin yer alması gerekmektedir. Başlangıç metninde ya da ilgili başka bir bölümde, kültürel çoğulculuğa saygıyı içeren bir ifadeye yer verilmelidir.

Yeni anayasada ayrımcılığı yasaklayan ifadelere yer verilirken, ayrımcılık sadece ırk, etnik köken ya da inanç temelinde değil, LGBTT bireyleri dâhil tüm grupları ve farklı hayat tarzlarını da kapsayacak şekilde yasaklanmalı ve bu düzenlemede günümüzün insan hakları standartlarında bir ayrımcılık yasağı ifade edilmelidir. Ayrımcılığa karşı koruma sadece maddi hukuk değil, usul hukuku açısından da gündeme gelmeli ve bireyin ayrımcılığa karşı bu şekilde güvence altına alınması sağlanmalıdır.”

“Anadilinde Eğitim ve Anadilin Öğrenimi” başlığı altında ileri sürülen düşünceler de şöyle:

“Anadilinde eğitim ve anadilin öğrenimi konularında dünyadaki mevcut modeller araştırılarak Türkiye’ye en uygun modelin benimsenmesi gerekmektedir. Bu alandaki uluslararası uygulamalar, tamamen anadilde eğitim yapılmasından, istek üzerine o dilin eğitimine farklı modeller içinde yer verilmesine kadar ulaşabilen geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Anadilinde eğitim ve anadilin öğrenimi konularında adım atılması için gerekli toplumsal ve pedagojik (öğretmen yetiştirilmesi, müfredat hazırlanması vb.) altyapının oluşturulmasına ilişkin tedbirler alınmalıdır.

Bu alanda, Avrupa Konseyi Bölgesel ve Azınlık Dilleri Standardı Şart Metni ve Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi (Türkiye’nin çekince koymuş olduğu 27. madde de dâhil olmak üzere) temel alınmalı, kültürel haklar çerçevesinde gereken tedbirlerin alınması ve geliştirilmesine dayalı bir hak çerçevesine oturtulmalıdır.

Bu bağlamda, eğitim hakkına ilişkin anayasal düzenlemede, ana eğitim dilinin Türkçe olduğu, Türkçeden başka dillerde eğitimin ve bu dillerin öğretiminin demokratik toplum ve kültürel çoğulculuk gereklerine uygun olarak kanunla düzenleneceği ifade edilebilir.”

“Yerel Yönetim Reformu” başlığı altında şunlar dillendirilmiş:

“Türkiye bağlamında güçlü bir kimlik talepleri boyutunu da içermekte olmasından ötürü yerel yönetimler reformu bu başlık altında ele alınmıştır. Bununla birlikte kimlik talepleri boyutunu aşan bir şekilde konu tüm yönleri ile tartışılmıştır. (...)Yerel yönetimler reformu, Avrupa Konseyi’nin Avrupa Yerel Yönetim Özerklik Şartı, Ulusal Azınlıklara İlişkin Çerçeve Sözleşmesi ve Bölgesel ve Yerel Diller Şartı temel alınarak gerçekleştirilmelidir. Bu kapsamda Yerel Yönetim Özerklik Şartı’na koyulmuş olan çekinceler kaldırılmalı, Ulusal Azınlıklara İlişkin Çerçeve Sözleşme ile Bölgesel ve Yerel Diller Şartı onaylanmalıdır. Yerel birimlerin yetkileri, uluslararası iyi örnekleri ortaya çıkartan bir standardı uygulama yaklaşımı çerçevesinde artırılmalı, aynı zamanda yerel yönetimlerde şeffaflık ve hesap verebilirlik pozisyonu geliştirilmelidir.

Yerel yönetim reformu kapsamında yerel birimler, nüfusun sosyolojisi ve coğrafi dağılımı göz önünde bulundurularak birkaç ilin birleşmesinden meydana gelecek bölgeler şeklinde düzenlenebilir. Kalkınma ajansları güçlendirilerek bölge idarelerine bağlı olarak faaliyetlerini sürdürebilir, il valilerinin yetkileri sınırlandırılabilir.

Bölgelerin gelirleri kısmen merkezi bütçeden ayrılacak fonlarla, kısmen de söz konusu bölgenin vergilendirmesiyle elde edilecek gelirlerden karşılanabilir ve birçok hizmet (sağlık, eğitim, bayındırlık, kültür vs.) uluslararası örneklerden hareketle belirli ölçülerde bölge idaresine bırakılabilir. Bölgeler, bütün ülke çapında milli eğitim programına ek olarak kendi bölgelerinin kültürlerinin özelliklerine göre eğitim sistemine bazı eklemeler yapabilir. Bu arada metropoller için özel imkânlar sağlayacak birtakım düzenlemelere de yer verilebilir.

Bazı katılımcılar, vergilendirme politikası kapsamında belirli bir bölgede toplanan verginin farklı bölgelerde de harcanmasını sağlayacak bir sistemin kurulmasının ve bu sisteme meşruiyet kazandırılmasının bölgeler arası farklılıkların giderilmesi açısından önemli rol oynayacağını vurgulamıştır.

Katılımcıların bir kısmı, yerel yönetim reformunda işlevselliğin öneminin göz ardı edilmemesini, yalnızca kimlik taleplerine yanıt vermek saikiyle reform yapılamayacağını dile getirmiş, yerel yönetim reformunda bireyin haklarını korumayı, fırsat eşitsizliğini gidermeyi, ayrımcılığı ortadan kaldırmayı, rekabeti korumayı hedeflerken kurumsal bir arada çalışabilme üzerine de düşünülmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Buna göre, hizmetin tüketicisi ve hizmeti sunan arasında bir ihtilaf olduğunda yerel düzeydeki baskı daha güçlü olarak hissedilebilir ve bunu bertaraf edecek birtakım tedbirlerin alınması gerekmektedir. Yerel yönetimlerin güçlendirilmesini düzenleyen yeni anayasa hükmünde hak eksenli bir yaklaşımın benimsenmesinin yanı sıra ombudsmanlık müessesesi içinde de yerel yönetimlerden sorumlu bir birim oluşturularak bu kuruma etkinlik kazandırılabilir.”

“Kimlik ve Bölgelerin Temsili” başlığı altında söylenenlere bakarsak;

“Kuvvetli bir kimlik boyutu da bulunan temsilde adalet sorunun giderilebilmesi için %10'luk seçim barajının düşürülmesi gerekmektedir. Katılımcıların bir kısmı, parlamento seçimlerinde halen uygulanmakta olan il bazlı temsil yerine NUTS sistemine dayalı olarak oluşturulacak bölgelerin temsili yöntemine geçilmesini önermiştir. Bu öneriye göre, NUTS sistemi esasıyla belirlenen bölgeler, temsilin temeli haline dönüştürülerek nispiyet artırılabilir ve bölgeler arası temsil adaleti sağlanabilir. Diğer katılımcılara göre ise, bölge sisteminin benimsenmesi durumunda bölgelerin içinde dar seçim çevreleri oluşturularak temsilde adalet artırılabilir.”

“Kuvvetler Ayrılığı” başlığı **“Hükümet Sistemi”** altbaşlığında şunlar ifade edilmiş:

“Başkanlık sistemlerinde halkın seçtiği başkan, yürütme gücünün yegâne sahibidir. Bu ise, başkanın siyasal sistemin en güçlü aktörü olduğu izlenimini uyandırmaktadır. Oysa bir başkan, taahhüt ettiği politikaları izleyebilmek için, bu politikaların gerektirdiği kanunların kabulünü sağlamak amacıyla, yasama mensuplarını ikna etmek zorundadır. Başkanla, yasayamaya hâkim olan çoğunluğun farklı siyasi eğilimlerde olması, bu ikna sürecini imkânsızlaştırabilen, devlet hayatının kilitlenmesi sonucunu yaratabilmektedir. Bu tablonun ABD’de ortaya çıkmaması, Amerikan politikasının kendine özgü özelliklerinin ürünüdür. Her şeyden önce, ABD’de iki partili bir sistem mevcuttur. Bu partiler arasında kutuplaşmaya dönüşecek görüş ayrılıkları yaşanmamaktadır. Öte yandan, sistemin meşru unsuru olan lobi şirketleri, yasama ve yürütme organları arasındaki kilitlenmeleri bertaraf eden önemli bir faktördür. Oysa Latin Amerika’nın başkanlık sistemleri, bu tür kilitlenmelerin sık sık yaşandığını gösteren örneklerdir. Ayrıca bu ülkelerde sistemin otoriterleşme eğilimi gösterdiğini de hatırlamak gerekir.

Ayrıca başkanlık sistemine geçiş önerisinin gerekçelerinden biri olan “güçlü yürütme” tezi de, iki açıdan uygun görülmemektedir. Birincisi, Türkiye’de mevcut sistemdeki başbakan hem yasama hem de yürütme organına hâkim olarak başkanlık rejimindeki bir başkandan daha fazla yetkiye sahiptir. ABD’de başkanlar sanıldığı gibi süper yetkili ve çok güçlü değildir. Ayrıca yürütmeyi daha da güçlendirecek her adım, 1982 Anayasası’nın yürütme organını güçlendirme anlayışı ile aynı doğrultuda olacak ve yeni anayasanın 1982 Anayasası’ndan kopuşu ifade etmesi iddiasını da etkisiz kılacaktır. Başkanlık sistemine geçiş, idarenin ve yürütme organının yapısının bu sisteme uyarlanması gerektirmektedir. Bu, kapsamlı ve yıllar alacak bir süreçtir ve ülkenin temel birçok sorunun çözümünü ikinci plana atabilecek ve erteleyebilecek niteliktedir.

Yeni anayasa parlamenter sistemi benimsemelidir. 1982 Anayasası’nın yürütmeyi güçlendirme anlayışı doğrultusunda Cumhurbaşkanına klasik parlamenter rejimde olağan olan yetkilerin ötesinde yetkiler tanınmıştır; bu yetkilerin daraltılması gerekir. Mevcut sistemin verdiği geniş yetkilerin üzerine, halkoyuyla seçilecek olmasının sağlayacağı siyasi güçle birlikte, Cumhurbaşkanı siyasete daha fazla müdahale edebilecek, güçlü bir siyasi aktör haline gelebilecektir. Bu noktada özellikle hükümet ile farklı siyasi görüşlerden gelen bir Cumhurbaşkanı’nın sistemin işleyişini kilitleyen bir figür olması olasıdır. Yüksek.

Cumhurbaşkanı seçim usulüne ilişkin katılımcıların yaklaşımı farklılık göstermektedir. Katılımcıların bir kısmı, halk tarafından seçilen Cumhurbaşkanı’nın güçlü meşruiyete dayanarak parlamenter sistemin özüne aykırı bir biçimde yetki kullanmak isteyeceğinden hareketle Cumhurbaşkanı’nın halkoyuyla seçilmesi usulünden TBMM tarafından seçilmesi usulüne dönülmesini önermiştir. Diğer katılımcılar ise sembolik yetkilere sahip olmasına rağmen cumhurbaşkanının halk tarafından seçildiği ülkelerin bulunduğu hareketle, halka tanınan bir yetkinin geri alınmasının uygun olmayacağını da belirterek, yetkileri azaltılmış Cumhurbaşkanı’nın halk tarafından seçilmesi usulünün devam etmesi gerektiğini ifade etmiştir.”

“Yasama Organı” başlığı altındaki düşüncelere bakılırsa;

“Katılımcıların bir kısmı, yeni anayasada yasama organının tek meclisli olması gerektiğini dile getirmişlerdir. Yasama organının iki meclisli olmasının avantajlı yönleri bulunsa da yasama sürecinin yavaşlaması, aynı siyasi parti çoğunluğunun hâkim olduğu durumda işlevini yerine getirememesi ve otomatik onay mekanizması haline gelmesi gibi bir dizi dezavantajı da bulunmaktadır. Her ne kadar İtalya, İspanya ve Fransa gibi ülkelerde iki meclisli bir yasama organı bulunsa da Türkiye’de geçmiş deneyimler ışığında yeni anayasada iki meclisli bir yasama organına ihtiyaç bulunmamaktadır. Buna karşı bazı katılımcılar ise bu konuda kategorik bir yaklaşım içinde olunmamasını her iki tür yasama organının da bazı avantajları ve dezavantajları olabileceğine dikkat çekmişlerdir. (...)”

“**Sivilleşme**” başlığı altında değinilenler ise şöyle:

“Asker-sivil ilişkilerinin demokratik modeli, askeri otoritenin, seçilmiş organların kararlarına tabi olmasını gerektirmektedir. Askeri müdahaleleri takip eden anayasa yapımı süreçlerinde, askeri makamlara geniş anayasal yetki ve ayrıcalıklar sunulmuştur. Bu ayrıcalıkların bir kısmı, son on yılda kabul edilen anayasa reformlarıyla ancak kısmen tasfiye edilmiştir. Türkiye’de sivilleşmeyi teşvik edecek yeni anayasa değişikliklerine ihtiyaç duyulmaktadır. Katılımcılar, sivilleşme reformlarının kapsamına ilişkin olarak, aşağıdaki hususlarda uzlaşma sağlamışlardır.

Milli Güvenlik Kurulu anayasal bir kurum olmaktan çıkarılmalı, yeniden yapılandırılmalı, üye kompozisyonu değiştirilmeli ve görev alanı net çizgilerle belirlenmelidir. Milli güvenlik kavramı yeniden tanımlanmalıdır. Milli Güvenlik Kurulu’nun yeniden yapılandırılması sürecinde yetki alanı sadece savunma ile sınırlı tutulmalı, tehdit, güvenlik gibi muğlak kavramların çerçevesi çizilmelidir. Kurulun ismi de yeni yapısı ve görevleri çerçevesinde değiştirilmelidir. Cumhurbaşkanlığının sembolik bir makam olması gereğinden hareketle Kurul’a Başbakan başkanlık etmelidir.

Askeri otoritenin seçilmiş organlara bağlı faaliyet yürütmesine dair demokratik ilkenin etkin işleyişinin, sadece yapısal bir değişiklikle sağlanamayacağını kabul etmekle birlikte, sivilleşme kapsamında gerekli bir adım olarak, Genelkurmay Başkanlığı Milli Savunma Bakanlığı’na bağlanmalıdır. Savunma harcamalarının denetimi Sayıştay tarafından etkin bir biçimde yerine getirilmelidir. Savunma harcamalarının özelliğinden kaynaklanacak ve olağan görülebilecek gizlilik önlemlerinin alınması ile birlikte, savunma harcamaları TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından da sıkı bir biçimde incelenmeli ve denetlenmelidir.

Yüksek komuta kademesine atamalar Türk Silahlı Kuvvetleri’nin göstereceği belli sayıda aday arasından sivil otorite tarafından gerçekleştirilmelidir. Yüksek komuta kademesinde atama yetkisi silahlı kuvvetler ve sivil otorite arasında paylaşılmalıdır. Katılımcıların bir kısmı, Yüksek Askeri Şura’nın anayasal bir organ olmaktan çıkarılmasını önermiştir.

İdari yetkilerin büyük ölçüde askeri makamlara geçtiği sıkıyönetim benzeri rejim düzenlemelerine yer verilmemelidir. Olağanüstü halin kapsamını aşan ve silahlı kuvvetlerin kullanılmasını gerektiren durumlarda kontrolün sivil otoritede bulunması ve silahlı kuvvetlerden yararlanılması daha uygun olacaktır.”

Diğer yazılarda yaptığım gibi, alıntılıma işlemini burada kesiyorum.

Her şeyden önce, anayasada bir “kimlik” tanımlamasının olmamasını, hukukçu olmadığımın anılamadım. Fakat, şunu belirtmek gerekir; bu ülke, “Türkiye” Cumhuriyeti Devletidir.

Bir ara çok tartışılmıştı. Başbakan Erdoğan, *alt kimlik* ve *üst kimlik* kavramlarını gündeme getirmiş, bunun üzerinden medyamızda epeyce bir tartışma yaşanmıştı. Aslında, evet, neden tepki ile karşılandı anlamış değilim. Bir **alt kimlik** olur; ama bizleri, bir toprağa, bayrağa, bağımsızlık andına, devlete bağlayacak da **üst kimlik** olur. Ülkemizde, anayasada tanımlanan (ya da tarif edilecek olan) üst kimliktir. Türk Milleti olmak gibi. Neden Türk kelimesinin geçmesinden rahatsızlık duyuluyor anlamış değilim. **Bir kişi; pekâlâ Kürt de olabilir, Rum da olabilir, Ermeni de olabilir, Laz da**

olabilir, Gürcü de olabilir, Yahudi de olabilir; fakat ortak paydamız, bu ülkede bütünleşme noktamız; Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığıdır. Yani bu devlet bağlamında “Türk”üzdür.

Bir başka husus da **“Anadilde Eğitim ve anadilin öğretimi”** durumudur. Cari koşullarda memleketimizde insanların, kendi öz dillerini öğrenmelerine yönelik bir yasak yok diye bilmekteyim. **Kürtçe dili**, şuan ki hükümet döneminde, sanırım olmadığı kadar rahatlıkla dillendirilmekte, kurslar açılmakta; yerel düzeyde olsun, ulusal düzeyde olsun Kürtçe dilinden yayın yapan **radyo ve tv’ler** var. Bunları bu şekilde sıralamaya gerek yok. Şuan için bence, dillerin üzerinde aman aman bir baskı yok gibi. **Kürtçe** dilinin, **“eğitim dili”** olamayacağı, çok kereler dillendirildi. Ülkemizin **üniter-ulus devlet** yapısından ötürü, devletin(=devletimizin) yalnız bir tane **“resmi”** dili vardır; ve bu resmi dilde eğitim yürütülmektedir. Bu doğrultuda, sanırım **“Yeni Anayasa”** mesailerinde de **“bir tek resmi dil ve bu dilden eğitim verileceği”** ilkesinden sapılmayacaktır.

Yine bir başka husus da, **“Yerel Yönetim Reformu”** adı altında, mahalli idarelerin güçlendirilmeleri ve yetkilerinin merkezden bağımsız olarak genişletilmesi durumu. Zaten, seçimlerden önce de gündeme geldiğinde, gürültü kopmasına neden faktörlerden biri de bu yerel yönetim reformunun “içerdikleri” idi. Şimdi, mesela, birden fazla bazı illerin birleştirilerek ortak bir yönetim içine alınması ve bölgenin, yerinden yönetim şeklinde güçlendirilecek mahalli idarelerin, bölgelerini vergilendirmelerini, nasıl okumalıyız?

Sanki bu model(?)

EYALET SİSTEMİ olmasın?

Özerk federasyona yönelik bir model olmasın?

Ülkenin üniterulus devlet yapısını bozmadan yapılacak çalışmalar, sanırım, toplumumuzdan çok tepki çekmeyecektir...

Mesela, hükümet şeklinin de bence, yeni anayasada olduğu gibi, şimdi hangi model uygulanıyorsa, kalması gerektiği kanısındayım. Ülkemiz, neredeyse, 1950 yılından beri **“demokratik”** **parlamentar rejimle** idare edilmekte. Ülkemizin, demokratik parlamenter rejime olan bağlılığı, dönem dönem yaşadığımız tatsız vakalar hâlâ hatırlardayken, **“tamdır”**. Milletimiz, demokrasiyi “iyikötü” özümsemiş ve kendisini yönetecekleri, demokratik bir mekanizma olan **sandıkla** belirlemektedir. Yukarıda değinildiği gibi, katılımcıların da belirttiği gibi, Başkanlık sistemi, çok iyi incelenmeden, ülkemize ve siyasal kültürümüze adapte olup-olmayacağını iyi etüt etmeden, demokratik parlamenter rejimden vazgeçilmemelidir. Aşırı yetkilerle donatılmış Cumhurbaşkanlığı makamı, yeni anayasada yapılabilecek düzenlemelerle törpülenmeli, başbakan’ın yürütme mekanizmasındaki etkinliği de dengelenmelidir...

Aslında, şöyle bakıldığında, hepsinden de önemli olan, **“sivilleşme”** deviniminin, çokça maraza yaratmadan yaşanmasıdır. Çoğu kimse, kabul etmeyecektir. Fakat, AK Parti iktidarında, ister **“takiye olarak”** yorumlansın, ister **“gizil ajandalarının”** ortaya çıkmaması bağlamında değerlendirilsin, ister **“karşı devrim”** olarak görülmek istensin, ister **“tramvay mravmay demokrasi işi”** olarak okunmak istensin; **Türk Silahlı Kuvvetlerinin, siyaset kurumu içindeki “etkinliği”** kırılmış, **azaltılmış, demokratik düzeye çekilmeye zorlanmış, demokratik iletişim ve diyalog kanallarının** kullanılması benimsetilmeye çabalanmıştır, sonuç itibarıyla, **ülkemizde, 2002-2011** dönemine değin, **askeri kontrol mekanizmaları**, siyaset içinden sökülüş ve daha demokratik standartlara getirilmiştir.

Bu bağlamda, askeri vesayet kırılmakta ve ülkenin dümeni; halk tarafından demokratik kurallar çerçevesinde belirlenen, **siyasi partilere, sivilere** bırakılmaktadır. 2007’de patlak veren **Ergenekon** yargılamaları olsun, diğerleri olsun, **Balyoz, Kafes,**

biraz da askeri vesayetlin etkisizleştirilmesiyle ilgilidir. Gözlerimizi kapatamayız, ülkemiz, 1960, 1971, 1980, 1997, 2007, kimisi, **“muhtıra”** niteliğinde; kimisi de bizatihi **“fiilî”** darbelere maruz kalmıştır. Gerçi burada, sanırım, tamamen askerleri de suçlamamak gerekir. O dönemlerde, hâkim **medya kuruluşlarının, Türk Silahlı Kuvvetlerini, nasıl bir hareket tarzına zorladığını**, yazılan-çizilen makalelerden ve kitaplardan öğreniyoruz.

Burada şunu da ifade etmekte fayda var. Sivilleşme sürecinde, sanki tüm çabalar ve inisiyatif alınması durumu, **AK Partiye** yüklenmeye çalışılıyor. Ama, bu olumlu gelişmelerde, **Genelkurmay Başkanlarının** tavırları ve tutumları da çok önemliydi. Eski Genelkurmay Başkanlarımız; Sayın **Hilmi Özkök**, Sayın **Yaşar Büyükanıt**, Sayın **İlker Başbuğ**, Sayın **Işık Koşaner**'in "görecede" olsa seçilmişlere, **sivillere**, halkın seçtiği yöneticilere olan tavır ve tutumları da önemliydi, yaşanan asker-sivil ilişkilerinin "**olması gerekene**" gitmesi yönünde, demokratik teamüllerin artık daha fazla görünür olmasında, gerçekten de emekli Genelkurmay Başkanlarımızın da payları ve rolleri olmuştur. **Yaşar Büyükanıt Paşanın; 2007 Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde, GKB sitesine koydurttuğu- hatta daha sonra öğrendiğimize göre bizzat kendisinin kaleme aldığı- e-muhtıra girişimi, bir yol kazası olarak değerlendirildiğinde, yüksek kademedeki komutanların da, siyasilere fazla gerileme ve strese neden olmadıkları görülebilir.**

Ama, burada asıl üzücü ve düşündürücü olan taraf ise, yüksek rütbeli komutanlarımızın, nezaket çerçevesinde vazifelerini yürütmelerine rağmen, egemen medyadaki köşeyazarlarınca beğenilmemesidir. Pekâlâ, beğenilmeyebilir; ama buradaki beğenilmeme durumu, askerlerin sivil otoriteye saygı göstermesi, ast-üst ve anayasal çerçevede yasal normlara riayet etmeleridir. *Evet, onların; askerlerin, hükümete haddini bildirememiş olmasına, eskiden olduğu gibi askerlerin dış politikada faal ve belirleyici olamamış olmalarına üzülmüş olmalarına, evet bu durumlarına da ben üzülmekteyim...*

Militarist zihniyetten kötüsü, elinde militarizm fikrini uygulayabilecek araçlar varken uygulamayan ya da buna tenezzül etmeyenlere kıyasla, sivil statüde bulunup da "militarizmden" medet umanlardır...

Erhan SALMAN

iletisim@politikadergisi.com

Yorumlar

- [İç Siyasa](#) [4]

Kaynak URL (04/05/2024 - 00:03 tarihinde yazdırıldı):

<http://www.politikadergisi.com/okur-makale/yeni-anayasa-ve-yeni-turkiye-tartismalari-iii>

Bağlantılar:

[1] <http://www.politikadergisi.com/pd-uye/erhan-salman>

[2] <http://www.politikadergisi.com/okur-makale/yeni-anayasa-ve-yeni-turkiye-tartismalari-i>

[3] <http://www.politikadergisi.com/okur-makale/yeni-anayasa-ve-yeni-turkiye-tartismalari-ii>

[4] <http://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/ic-siyasa>